

Reeksport, merchanting og processing

Resumé:

Både reeksport, merchanting og processing drejer sig om produkter, der fuldt og helt er forarbejdet i udlandet. Ved reeksport (importen går til eksport uden dansk forarbejdning) og ved merchanting (den danske merchanter har rettigheder til at fremstille nogle produkter og får en udenlandsk virksomhed til at købe råvarerne og forarbejde dem) er der pr. definition udelukkende tale om produkter, som eksporteres til udlandet. Ved processing (den danske virksomhed ejer råvarerne og får dem forarbejdet i udlandet) er der primært tale om produkter, der eksporteres, men en mindre del af den samlede processing-produktion leveres til danske aftagere.

Der foreligger officielle tal for både reeksport, merchanting og processing. Tallene for reeksporten er nationalregnskabstal. De går langt tilbage i tid og fremgår af den seneste ADAM-versions variable. De viste tal for merchanting og processing er indsamlet af 2. kontor og fremgår af statistikbanken, men ikke af nationalregnskabets variable. Tallene for merchanting og processing beskriver tilsammen de danske virksomheders udenlandske fremstilling, og de er i princippet en del af nationalregnskabets tal for hhv. engroshandel og fremstilling bredt opgjort. Der har dog ikke fundet nogen afstemning sted, og de indsamlede talserier for merchanting og processing går kun tilbage til 2005.

Det er meningen at få alle tre aktiviteter ind i ADAM, eller rettere sagt udskilt og bestemt i ADAM. For alle tre aktiviteter er principielt allerede med i nationalregnskabet og dermed i ADAM's variable.

1. Udenlandsk fremstillede produkter i ADAMs IO-tabel

Reeksport, merchanting og processing er alle tre eksempler på, at dansk eksport omfatter produkter, der ikke er fremstillet i Danmark. Reeksporten må være en slags engroshandel og dermed høre til i ADAM's brede tjenestebbranche qz, og der findes allerede oplysninger om reeksporten i det officielle nationalregnskab.

Merchanting, mere præcist industrirelateret merchanting, ligger også i qz-branchen. Merchanting er engroshandel, hvor varerne købes i udlandet og sælges videre i udlandet. Så den danske merchanter er det danske hjørne i en i øvrigt udenlandsk handelstrekant. I betegnelsen industrirelateret ligger, at den danske virksomhed ikke er en "almindelig" grossist men selv har udviklet og ejer rettighederne til de varer, som en udenlandsk fabrik fremstiller for merchanteren.

Processing betyder, at den danske virksomhed ejer råvarerne, som den får bearbejdet af en udenlandsk fabrik. Og den danske virksomhed har som ved industrirelateret merchanting rettigheder til produktet. Den udenlandske virksomhed leverer en forarbejdningstjeneste. Samme konstruktion forekommer mellem danske industrivirksomheder, så processing er ikke en eksotisk aktivitet. Og for den danske virksomhed betyder det ofte ingenting, om den selv anskaffer råvarerne eller af praktiske grunde overlader det til den udenlandske forarbejder, der bare opfylder den danske virksomheds ordre. Den danske virksomhed bestemmer både i merchanting- og processing-modellen og opfatter sikkert sig selv som vareproducent. Processing ligger især i den brede fremstillingsbranche nz, men også i fødevarerfremstilling nf.

I tabel 1 på den følgende side er reeksport og merchanting udskilt af ADAM's qz-brancher, mens processing er udskilt af nz-branchen. Branchen, der sørger for reeksport, kaldes foreløbig qzr, mens merchanting kaldes qze og processing nze. Reeksport og merchanting fylder ikke så meget i den store qz-brancher. Den tilbageblevne del af qz kaldes qzdk. Den oprindelige nz-brancher minus processing (nze) kaldes nzdk, der omfatter fremstilling med forarbejdning i Danmark.

Brancherne for reeksport qzr og merchanting qze ligner hinanden i figur 1. Fx er der ikke andet input i qzr og qze end de to branchers restindkomst. Der er ikke officielle oplysninger om vare/tjeneste-forbruget i hverken reeksport eller merchanting, og heller ikke om inputtet af dansk økonomis arbejdskraft. Hvor der kan være tale om dansk marketing og administration, og ikke mindst dansk udvikling.

De to brancher qzr og qze ligner også hinanden derved, at deres produktion er en bruttoavance, der som sagt svarer til branchernes restindkomst, og i begge brancher går al produktion til eksport. En forskel på reeksport og merchanting er, at reeksportkategorien giver anledning til at dele eksporten op i reeksport og dansk produceret eksport. Fx er industrieksporten af SITC 5-9 delt op i reeksport E59r og dansk produceret E59d. I reeksportsøjlerne Ekspr og E59r er der kun input af import og af avance Xqzr fra reeksportbranchen qzr. I den dansk producerede eksport indgår hverken direkte importinput eller input fra reeksportbranchen.

I processing nze er der både input af importerede råvarer, importerede forarbejdningssydelser og input af varer og tjenester fra dansk økonomi. Hele sidstnævnte input antages at komme fra den residualt bestemte nzdk-brancher, ligesom hele nze-branchens leverance af færdige varer til dansk økonomi antages at gå til nzdk-branchen. Dermed optræder nze-branchen som underleverandør til nzdk-branchen, der samtidig er eneste danske leverandør til processing.

Tabel 1. Oplæg til ny IO tabel til ADAM, nye variable baseret på officiel statistik, 2019-tal i mio.kr.

	Xa	Xe	Xng	Xne	Xnf	Xnzdk	Xnze	Xb	Xqzdk	Xqze	Xqs	Xqf	Xh	Xo	Her	Forb.&inv.	Ekspd ^{a)}	Ekspr	E59d ^{a)}	E59r	ET	X
Xa							0			0					0			0		0		
Xe							0			0					0			0		0		
Xng							0			0					0			0		0		
Xne							0			0					0			0		0		
Xnf							0			0					0			0		0		
Xnzdk						Xnzdk_xnzdk= 70197	Xnzdk_xnze= 6446			0					0			0	Xnzdk_E59 =267555	0		Xnzdk = 538971
Xnze	0	0	0	0	0	Xnze_xnzdk = 6284	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Xnze_E59 = 61970	0	0	Xnze = 68254
Xb							0			0					0			0		0		
Xqzdk							0			0					0			0	Xqzdk_E59= 52411	0		Xqzdk = 1518350
Xqze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Xqze_E59 = 35522	0	0	Xqze = 35522
Xqs							0			0					0			0		0		
Xqf							0			0					0			0		0		
Xh							0			0					0			0		0		
Xo							0			0					0			0		0		
Her (Xqzr)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	Xqzr_eksp= 4914	0	Xqzr_E59= 26007	0	Xqzr = 30922
M01							0			0					0		0	0	0			
M2							0			0					0		0	0	0			
M3K							0			0					0		0	0	0			
M3R							0			0					0		0	0	0			
M3q							0			0					0		0	0	0			
M59						M59_xnzdk= 98736	M59_xnze= 16500			0					0		0	0	0			
M7B							0			0					0		0	0	0			
M7Y							0			0					0		0	0	0			
M5						M5_xnzdk= 17762	M5_xnze = 9532			0					0		0	0	0			
MT							0			0					0		0	0	0			
sp'er							0			0					0							
Yw						Ywnzdk= 128987	Ywnze = 0		Ywqzdk= 532885	Ywqze= 0					Ywqzr= 0							
Yr						Yrnzdk = 109849	Yrnze = 35776		Yrqzdk= 222110	Yrqze = 35522					Yrqzr= 30922							
X						Xnzdk = 538971	Xnze = 68254		Xqzdk=1518 350	Xqze = 35522					Xqzr= 30922							

Tabellens tal gengiver officiel DST-statistik fra www.statistikbanken.dk/bbuhv og /glob og /uhtp. De farvede rækker og søjler beskriver opdelingen af de to brede ADAM-brancher fremstilling nz og tjenester qz. Fremstilling er delt op i dansk fremstilling nzdk og processing nze, mens tjenester er delt op i fremstillingsrelateret merchanting qze, reeksport qzr (markeret med blå), og resten af den brede tjenestebbranche. Resten kaldes danske tjenester qzdk, fordi både merchanting og reeksport drejer sig om avance på udenlandsk producerede produkter. Merchanting qze er i nationalregnskabet placeret som en del af engroshandel, der er en del af qz. Og reeksport-aktiviteten qzr formodes at ligge i qz. En stor del af processing nze ligger i nz-branchen, men der er fx også processing i fødevarerbranchen nf.

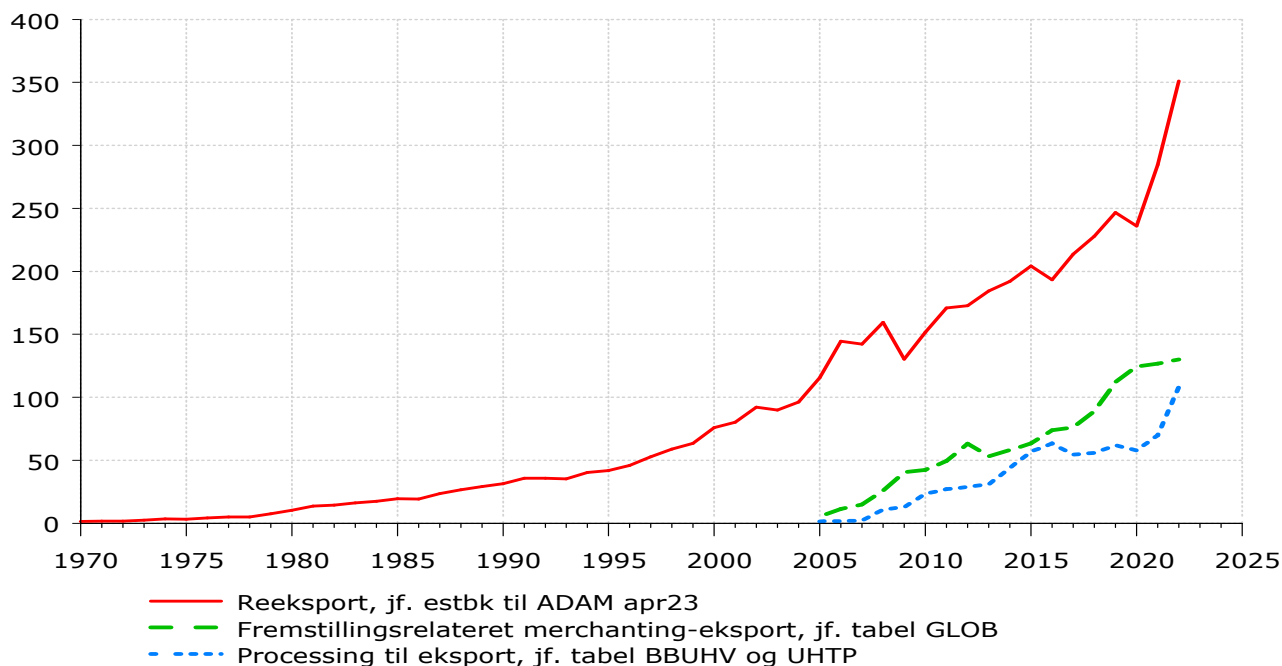
^{a)} Al merchanting og al eksport fra processing er pr. antagelse lagt i industrieksporten (E59). Der er ikke merchanting i øvrig eksport. Øvrig eksport (Eksp) omfatter de andre SITC-grupper og tjenesteeksport ex turistindtægt, dvs. E01, E2+4, E3, skibe m.v. E7y og tjenester Es^{b)}. Øvrig eksport er også opdelt i dansk produceret eksport og reeksport.

^{b)} Indenlandsk fremstillings tjenesteeksport omfatter forarbejdning af udenlandsk processing i Danmark. I 2019 blev der eksporteret for 2,6 mia. kr. forarbejdning (og importeret for 9,5, jf. Ms_xnze).

2. Dansk eksport af udenlandsk fremstillede produkter

Reeksporten er forholdsvis stor og fylder mere end eksporten fra virksomhedernes udenlandske produktion (fremstillingsrelateret merchanting, og processing). De tre eksportserier: reeksport, merchanting-eksport og processing-eksport er sammenholdt i figur 1.

Figur 1. Reeksport, fremstillingsrelateret merchanting og processing til eksport, lb. priser
mia. kr.

Den samlede nominelle reeksport kan vi kalde Er. Variablen er en sum af reeksporten på ADAM-kategorier, der kan tages direkte fra databanken estbk til den aktuelle ADAM-version apr23:

$$Er = E01r + E2r + E3r + E59r + E7yr + Esqr + Essr$$

Det efterstillede r står som sagt for reeksport, og ligningen viser, at der også er (lidt) reeksport i øvrige tjenester (sq) og søtransport (ss). Numrene refererer til SITC, kategori 7y omfatter skibe, fly og boreplatforme.

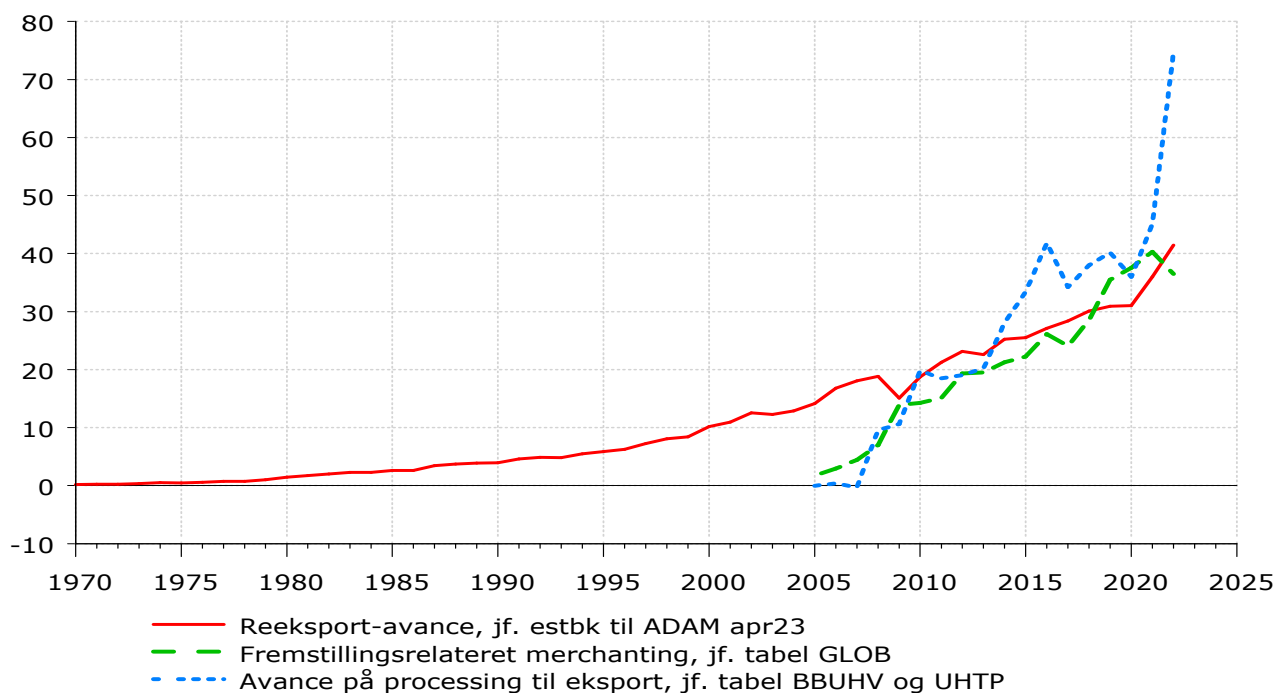
Merchanting-eksport er i ovenstående figur 1 værdien af de varer, som sælges. Normalt opgøres merchanting-produktionen som bruttoavancen på de eksporterede varer, jf. 2019-tallet på 35,5 mia. kr. for den udenlandske del af qz's produktion dvs. xqze i den allerede viste tabel 1. Merchanting-eksporten i 2019 er over 100 mia. kr., jf. figur 1, og altså klart større end bruttoavancen på de 35,5 mia.

Processing til eksport svarer til eksportleverancen fra xnze-branchen, dvs. Xnze_e59 i tabel 1. Hvor det skulle fremgå, at al processing (og merchanting) til eksport her er antaget at bestå af varer i kategori SITC 5-9. I 2019 udgør Xnze_e59 62,0 mia. kr., hvilket passer med den blå punkterede kurve i ovenstående figur 1.

2. Dansk eksportavance på udenlandsk fremstillede produkter

Mens reeksporten som nævnt er større end den samlede eksport fra merchanting og processing, er avancen på reeksporten i årene 2005 til 2020 på niveau med avancen på eksporten fra merchanting og avancen på processing-eksport, jf. figur 2. Det er naturligt, at avancen er forholdsvis mindre på reeksporten sammenlignet med fremstillingsrelateret merchanting og processing, hvor de involverede danske virksomheder har særlige rettigheder ift. de udenlandsk forarbejdede produkter.

Figur 2. Avance på reeksport, fremstillingsrelateret merchanting og processing til eksport, lb. pris mia.kr.

Avancen på reeksporten ligger i en ny ADAM-variabel Her, der indgår i databanken til apr23.

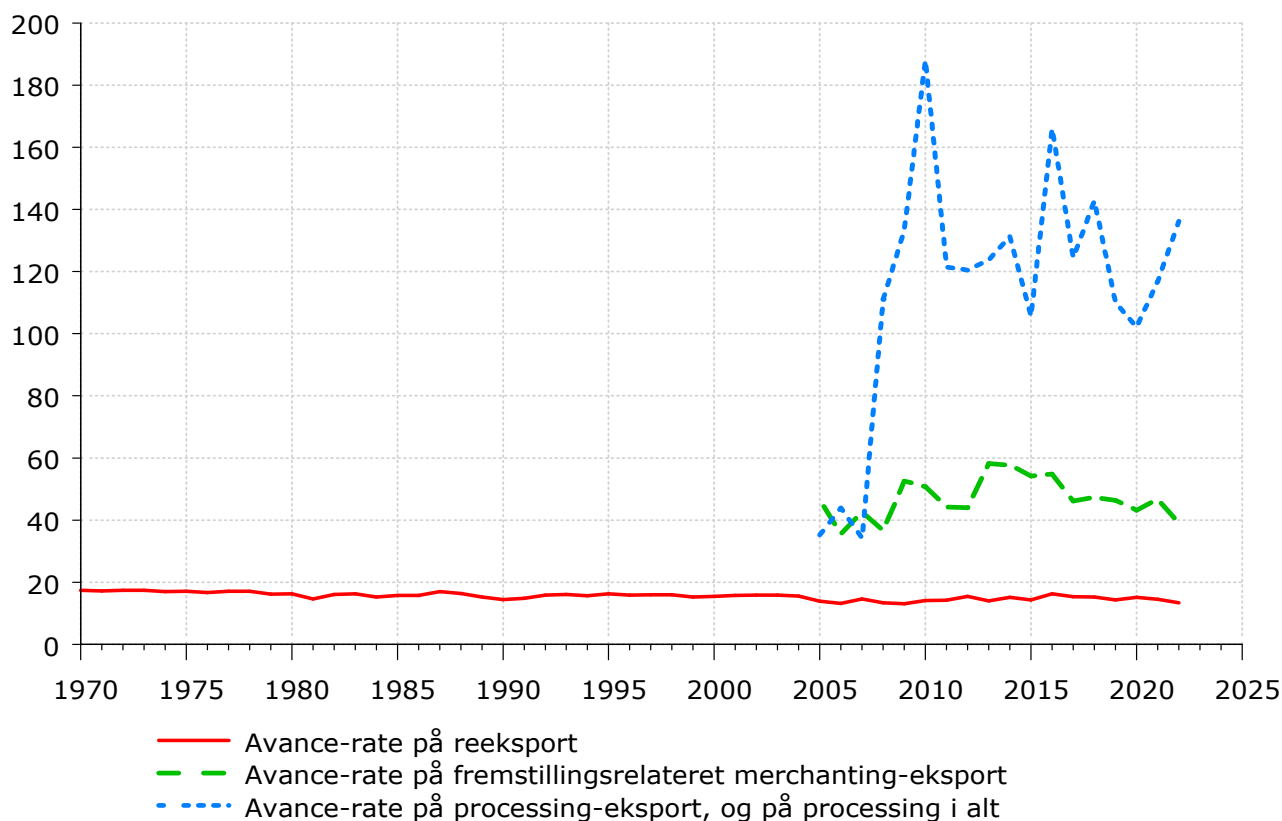
Avancen på den fremstillingsrelaterede merchanting er den pågældende merchanting-eksport minus den danske merchanters udgift til de varer, der udgør merchanting-eksporten. I 2019 er avancen på den fremstillingsrelaterede merchanting 35,5 mia. kr. jf. den tidligere viste tabel 1, og det svarer til 2019-niveauet på den grønne stiplede kurve i ovenstående figur 2.

Avancen på den processing, der eksporteres, beregnes som: Eksporteret processing minus eksportens andel af samlet processing-produktion gange omkostningen ved samlet processing-produktion. Dvs. en beregnet avance, hvor avancebrøken er antaget ens ved leverance til hhv. udenlandske og danske aftagere. Bemærk, at processings indenlandske leverance kun fylder godt 9 pct. af den samlede processing-produktion i 2019, 6284/68254, jf. tabel 1's Xnze-række med processing. Processing drejer sig primært om eksport. Merchanting drejer sig pr. definition kun om eksport.

3. Avanceprocent på eksporten af udenlandsk fremstillede produkter

Eksportavancerne i det foregående afsnit kan sættes i forhold til de danske virksomheders udgift til de udenlandsk fremstillede produkter. De resulterende avanceprocenter er vist i figur 3.

Figur 3. Avanceprocent på reeksport, fremstillingsrelateret merchanding og processing til eksport
pct. af udgift

Avance-raten på reeksporten beregnes som afsnit 2's avance på reeksporten, Her, divideret med afsnit 1's reeksport, Er, opgjort uden avance.

Formelt: $Her/(Er-Her)$

Den røde kurve med reeksportens avancerate ligger som ventet lavt i figur 3, jf. kombinationen af det i sammenligningen høje niveau for reeksporten i figur 1 og det mere normale niveau for den tilknyttede avance i fig. 2.

Avance-raten på merchanding beregnes som danske merchanters avance divideret med deres udgift.

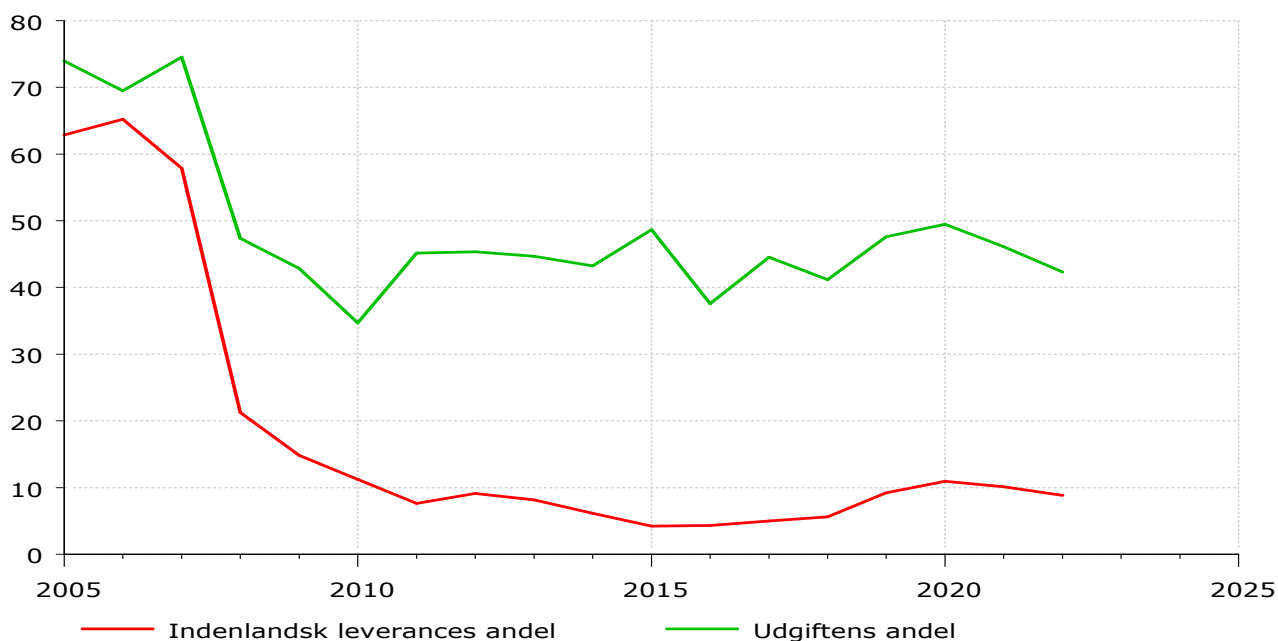
Formelt: $(\text{positiv plus negativ merchanding-eksport})/(\text{numerisk værdi af negativ merchanding-eksport})$.

Avanceraten på fremstillingsrelateret merchanding ligger typisk i intervallet mellem 40 og 60 pct, jf. den grønne stiplede kurve i figur 3.

Avance-raten på processing-eksporten ligger i de tre første statistikdækkede år, 2005-2007, på niveau med avanceraten på merchanding. Tallene for processing er meget små i de tre første år, jf. figur 1 og 2. Og størstedelen af den statistikdækkede processing-produktion gik dengang til hjemmemarkedet, samtidig med at udgiften udgjorde over 70 pct. af produktionen. Fra 2008 og frem gik størstedelen af processing-produktionen til eksport, og udgiften fylder under halvdelen af produktionen, jf. den efterfølgende figur 4.

Figur 4. Den indenlandsk leverance og udgiftens andel af processing-produktionen

pct. af processing-produktion

Processing-eksportens avance-rate har fundet et højere leje efter 2007. Avance-raten kan skrives som et udtryk, der fylder to linjer:

$$\frac{(xnze\_e59-xnze\_e59*(m59\_xnze+ms\_xnze+xnzdk\_xnze)}{(xnze\_e59+xnze\_xnzdk)} \\ /[\frac{xnze\_e59*(m59\_xnze+ms\_xnze+xnzdk\_xnze)}{(xnze\_e59+xnze\_xnzdk)}]$$

Hvor tælleren i første linje er eksporten minus eksportens andel af udgiften til import fra udlandet og leverance fra Danmark. Nævneren i kantet parentes i anden linje er eksportens andel af udgiften. Variablen xnze_e59 er processings leverance til eksport, pr. antagelse kategori SITC 5-9, xnze_xnzdk er leverance til indenlandsk anvendelse, pr. antagelse til indenlandsk nz-branche, m59_xnze import af varer til processing, ms_xnze import af forarbejdningstjeneste, xnzdk_xnze leverance fra indenlandsk fremstilling til processing, memo: xnze_e59+xnze_xnzdk = samlet processing-produktion xnze.

Bemærk, at hvis både tæller og nævner i avance-raten ganges med forholdet mellem produktion og eksportleverance, dvs. med $(xnze\_e59+xnze\_xnzdk)/xnze\_e59$ ($=xnze/xnze\_e59$), fremkommer avanceprocenten for processing i alt, og den kan stå på en enkelt linje:

$$\frac{(xnze-[m59\_xnze+ms\_xnze+xnzdk\_xnze])}{[m59\_xnze+ms\_xnze+xnzdk\_xnze]}$$

Der er ikke grundlag for at skelne mellem omkostningsindholdet i processing-produktion til hhv. eksport og hjemmemarked. Så der er antaget samme avanceprocent i de to slags produktion, og dermed også i processing i alt og processing til eksport.

Afslutningsvis kan avanceprocenterne i figur 3 sammenholdes med procenterne for merchanting i en DST-analyse om dansk produktion i udlandet.¹ Den efterfølgende tabel A2 er klippet fra nævnte analyse. Tabellen viser, at avancen i pct. af købet er betydeligt større for fremstillingsrelateret merchanting (45,3

¹2021:05 Hvordan indgår dansk produktion af varer i udlandet i nationalregnskabet? Annette Thomsen og Dan Knudsen.

pct. i 2019) end for den "almindelige" merchanting (11,6 pct. i 2019), hvor den danske merchanter ikke har rettigheder til de varer, der købes i udlandet og videresælges i udlandet.

Tabel A2 Merchanting – oplysninger i betalingsbalancen

	2017	2018*	2019*
Betalingsbalancen i alt (BBUHV)			
	_____ mio. kr. _____		
Merchanting salg	234 816	328 585	346 810
Merchanting køb	-191 909	-278 897	-288 747
Merchanting avance	42 907	49 688	58 063
	_____ pct. _____		
<i>Avance i pct. af køb</i>	22,4	17,8	20,1
Fremstillingsvirksomheder (GLOB1)			
	_____ mio. kr. _____		
Merchanting salg	76 180	85 036	106 252
Merchanting køb	-52 135	-58 616	-73 134
Merchanting avance	24 045	26 420	33 118
	_____ pct. _____		
<i>Avance i pct. af køb</i>	46,1	45,1	45,3
Merchanting ekskl. fremstillingsvirksomhed			
	_____ mio. kr. _____		
Merchanting salg	158 636	243 549	240 558
Merchanting køb	-139 774	-220 281	-215 613
Merchanting avance	18 862	23 268	24 945
	_____ pct. _____		
<i>Avance i pct. af køb</i>	13,5	10,6	11,6
Fremstillingsvirks. i pct. af betalingsbalancen i alt	56,0	53,2	57,0

Anm.: 2018 og 2019 er foreløbige tal

Kilde: www.statistikbanken.dk/bbuhv og glob1

Avanceprocenten for fremstillingsrelateret merchanting i tabel 2A på godt 45 pct. i 2017-2019 ser ud til at passe med den grønne stiplede kurve i figur 3. Niveaueet på omkring 12 pct. for almindelig rettighedsløs merchanting er et par procentpoint under niveaueet for reeksportens avanceprocent (rød kurve i figur 3). Man er nok ikke så tosset, hvis man forestiller sig, at reeksport er en slags engroshandel.

Muligvis er man tosset, hvis man tror på processings avanceprocent (blå punkteret kurve i figur 3). Til forsvar for processings høje avanceprocent taler anekdoter, om at udenlandsk forarbejdede produkter sælges til mere end det dobbelte af produktionsudgiften. For så ryger avanceprocenten over 100 pct., når avancen beregnes som procent af produktionsudgiften. Der er mindre forskel på procenttallene, når avancen er andel af produktionsindtægten, jf. den efterfølgende bilagsudgave af figur 3. Der er dog fortsat systematisk forskel på avanceprocenterne i bilagsudgaven af figur 3.

Udfordringen er den systematiske forskel på avanceprocenten for hhv. merchanting og processing. De indsamlede data for de to forretningsmodeller er nok ikke så sammenlignelige, som man skulle tro.

Bilag figur 3. Avanceprocent på reeksport, fremstillingsrelateret merchanting og processing
pct. af indtægt

